

Mødet den 4. Septbr. 1913.

1. (J. Nr. 23⁴—1913). Beretning om **Aarhus Fattigvæsen** i 1912—13.

Til Efterretning.

2. (J. Nr. 8¹¹—1913). Fra Indenrigsministeriet forelaa følgende **Skrivelse af 22. August d. A. angaaende en af pensioneret Stabssergent J. P. Kroon indgivet Besværing over, at han er ansat til at svare Kommuneskat af en ham tilstaaet Invalideunderstøttelse:**

»I det med Amtets Skrivelse af 9. d. M. tilbagefulgte Andragende har pensioneret Stabssergent J. P. Kroon af Aarhus besværet sig over, at han er ansat til at svare Skat til Aarhus Kommune af en ham tilstaaet Invalideunderstøttelse.

I denne Anledning skulde man med Bemærkning, at Skattedepartementet ved hertil at oversende dette Andragende har udtalt, at den paagældende Invalideunderstøttelse efter Departementets Formening ved Ansættelsen af Indkomstskat til Staten med Rette er medregnet til den skattepligtige Indkomst, til Efterretning og videre fornøden Bekendtgørelse tjenstlig melde, at Ministeriet med Amtet maa være

enigt i, at Andrageren er pligtig at svare Skat til Aarhus Kommune af den nævnte Understøttelse.«

Til Efterretning.

3. (J. Nr. 326—1913). Fortegnelse over de af Ligningskommissionen foretagne **Forhøjelser i Skatteligningen** for 1913—14.

Til Efterretning.

4. (J. Nr. 196—1913). Meddelelse fra Formanden angaaende **Meddelelsen af Vilkaarene for Kommunens Garantitegning for den elektriske Bane fra Aarhus til Randers** samt (J. Nr. 191—1913) Andragende fra Foreningen af Grundejere og Næringsdrivende i nordre Bydel om **Etablering af en Endestation for den elektriske Bane i Nærheden af Vennelyst**.

Formanden udtalte, at det, da den elektriske Bane var paa Tale i sidste Møde, oprindelig kun angik Valg af 2 Mænd til at tiltræde Kommissionen for den foreløbige Besigtigelse, men at man ogsaa var kommet ind paa Spørgsmaalet om, hvorledes Byraadets Vilkaar for Garantitegningen var blevet meddelt Banens Forretningsudvalg. Taleren havde i dette Møde ikke bestemt kunnet erindre, hvorledes det hele var gaaet for sig, hvilket der kunde være god Grund til, da det var 4 Aar siden, men havde nu undersøgt Sagen. Allerede næste Morgen havde man desuagtet haft sin Dom færdig. Grundlaget for den Meddelelse, Taleren nu vilde gøre, var den Protokolltilførsel, der var tilført for Mødet den 23. Oktober 1909, og hvoraf der i sidste Møde var blevet oplæst en Del, dog ikke synderlig loyalt. Taleren oplæste dernæst den paagældende Protokolltilførsel, der er saalydende:

»Det vedtoges at tilbyde til Anlægt af en elektrisk Bane fra Aarhus til Randers at yde en Garanti — under Forbehold af Indenrigsministeriets Sanktion — til Beløb: 1 000 000 Kr. paa Vilkaar, at Linien føres fra Vejlbj by over Christiansbjerg og Byens Markjorder til Mølleengen, at Banen forpligtes til, hvis Sporvejslinien ikke føres til Christiansbjerg, da at føre et Sidespor fra Christiansbjerg til Byen efter nærmere Overenskomst med Hensyn til Endepunktet, og at ingen Sidelinie til Banen indtræder i Driftsfællesskab med denne uden Aarhus Byraads Samtykke. — Til at fremsætte dette Tilbud paa et Møde af de paagældende Kommuners Delegerede valgtes Formanden, Harald Jensen og Rahr, og disse bemyndigedes yderligere til, for saa vidt det under Forhandlingerne maatte vise sig nødvendigt, da at forhøje Garantisummen indtil 1250000 Kr.«

Taleren bemærkede videre, at det alene deraf, at Byraadet havde valgt 3 Medlemmer til at fremsætte Tilbudet ved et Møde, fremgik, at Tilbudet skulde fremsættes mundtlig, men at dette blev ganske klart ved, at de 3 Medlemmer var blevet bemyndiget til yderlig at forhøje Garantisummen til 1250000 Kr. Dette sidste forudsatte nemlig, at der skulde Forhandlinger til, og at Tilbudet først derefter kunde faa sin endelige Form. Denne Fremgangsmaade var da ogsaa stemmende med almindelig Praksis i slige Sager, naar de befandt sig paa et Standpunkt som Banen den Gang. Saaledes som Byraadet havde besluttet, skete det ogsaa. De 3 Medlemmer mødte og fremsatte Tilbudet og de til dette knyttede Vilkaar, hvilket alt blev tilført Banens Forhandlingsprotokol.

Taleren udtalte dernæst, at det dermed tyde-

ligt var givet, at de 3 Medlemmer havde udført deres Mission og gjort deres Pligt. Hermed kunde Taleren i og for sig godt stoppe, men han vilde dog yderlig bemærke, at man i Øjeblikket intet vidste om Banens Stilling til Sagen, og at han af den Grund vilde bede Medlemmerne opsætte yderlig Drøftelse af Spørgsmaalet indtil videre, idet det ikke kunde tænkes, at der kunde være nogen Tvivl om de Forpligtelser, der i saa Henseende paahvilede Selskabet. Dog vilde han med Hensyn til Forpligtelsen bemærke, at det var givet, at denne ikke kunde indtræde, før Banen var blevet til. Før det var afgjort, at Banen skulde gennemføres, kunde der ikke være Tale om at bringe Vilkaaret angaaende Forbindelsen med den nordre Bydel til Virksomhed, og endda skulde der saa først forhandles med Sporvejsselskabet. Først naar det derefter var fastslaaet, at Sporvejen ikke vilde blive forlænget til Christiansbjerg, kunde der blive Tale om et Sidespor og endda ikke om, hvor dette skulde ende, da det beroede paa nærmere Forhandling med Byraadet. I dette havde man Forklaringen paa, at Forpligtelsen ikke var optaget i Koncessionen og ikke kunde være optaget. I Koncessionen kunde vel optages Betingelser, men ikke som den paagældende, hvor der kun var fastsat Sideliniens ene Endepunkt, men ikke det andet. Forholdet var altsaa, at der paahvilede Selskabet Forpligtelse til at bringe denne Sag i Orden under Banens Anlæg, men da der vilde gaa mindst et Par Aar, inden Banen blev færdig, var der god Tid til at forhandle med Sporvejsselskabet. Skulde en saadan Forhandling ikke føre til noget Resultat, maatte der saa forhandles om, hvor Sidesporet skulde føres hen. —

Det vilde altsaa ses, at der ikke var Tale om nogen Forsømmelse fra Talerens Side, men at Sagen var blevet behandlet, som den skulde, saa Taleren maatte afvise enhver Beskyldning og endvidere henstille til Pressen at tage de stærke Ord, den havde anvendt overfor Taleren, tilbage. — Med Hensyn til Andragendet fra Foreningen for Grundejere og Næringsdrivende i den nordre Bydel bemærkede Taleren, at der ikke kunde gøres andet ved det end at henvise det til Byraadets Delegerede i Besigtigelseskommissionen, og hvis denne ikke vilde tage sig af det, til Banen Forretningsudvalg.

H a r a l d J e n s e n var blevet forbavset over at se i »Politiken«, at der skulde være forglemt noget angaaende Byraadets Vilkaar. Taleren havde været med fra først af og kunde bekræfte, at Formandens Fremstilling var ganske korrekt. Ikke alene første Gang, Udvalget var til Møde efter Byraadsmødet, blev Forbindelsen med Byen nævnet, enten ved en Sidelinie eller ved Forlængelse af Sporvejen, men der havde ikke været ret mange Møder, uden at dette Forhold var blevet fremstillet, saa det stod klart for Taleren, at det var Selskabets Pligt at fremme denne Sag, naar Tiden dertil var inde. Taleren kunde derfor ikke se, at Udvalget skulde have forsømt noget, da Byraadets Krav var blevet fremført, hvor de skulde.

M i k a e l J o h a n s e n antog, at det, der stod i »Politiken«, vel ogsaa havde staaet i »Demokraten«. Det glædede Taleren, at Formanden havde haft Ret i, at Byraadets Betingelser var meddelt paa rette Sted og tilført Banens Forhandlingsprotokol. Formanden havde maaske nok Ret i, at der intet stod om, at der skulde være en Endestation ved Vennelyst, men dette fremgik dog

tydeligt af Forhandlingen i det paagældende Byraadsmøde. Navnlig Hr. Magnus Nielsen havde stærkt fremhævet det, og det var blevet gentaget af flere Talere, blandt andet af Hr. N. Joh. Laursen. Naar Byraadet havde tegnet den store Garantium, var det under den bestemte Forudsætning, at Banen fik Forbindelse med den nordre Bydel. I Virkeligheden vilde det være ganske urimeligt at føre Banen ud til Mølleengen. Banens Endestation kunde lige saa godt ligge ved Vennelyst eller Havnen som i Mølleengen. Taleren vilde da henstille til de 4 Medlemmer af Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse, som fik med Sagen at gøre, at de sørgede for, at Banen fik saa god Forbindelse med den nordre Bydel som muligt, derved at der kom en Station og helst Endestationen i denne Bydel. Under alle Omstændigheder maatte der en Forbindelse til den nordre Bydel, hvis Endestationen skulde lægges i Mølleengen.

P. J e n s e n var glad ved, at Formanden havde faaet opklaret, at han var optraadt korrekt med Hensyn til at meddele Byraadets Betingelser for Garantitegningen. Foranledningen til Talerens Forespørgsel havde været Hr. Jakob Jensens Udtalelse om, at Banen ingen Forpligtelse havde til at gennemføre Sidelinien til den nordre Bydel. Det undrede Taleren, at Formanden, naar han vidste, at Baneudvalget førte en Forhandlingsprotokol, og at han ikke havde gjort sig Skyld i nogen Ukorrekthed, ikke havde meddelt, at Byraadets Tilbud og Vilkaarene derfor var blevet tilført denne Forhandlingsprotokol. Da man alt-saa nu vidste, at Selskabet havde Forpligtelse til at skaffe den omtalte Forbindelse, kunde man imidlertid være tilfreds.

Formanden bemærkede, at Koncessionen med Hensyn til Banens Endepunkter ikke kunde meddele Tilladelse til andet end at føre Banen fra Aarhus til Randers. En Drøftelse i Øjeblikket af Spørgsmaalet om en Station ved Vennelyst førte ikke til noget.

Harald Jensen bemærkede, at Hr. Mikael Johansen havde udtalt sig paa en Maade, som om der i Byraadet var Modstandere af at faa en Station i den nordre Bydel, hvilket ikke var Tilfælde. Tværtimod havde alle i det paagældende Møde været enige om saa vidt muligt at søge skabt saa god Forbindelse mellem Banen og den nordre Bydel, som det var gørligt.

Mikael Johansen var glad ved, at der ikke fandtes nogen Modstander af at faa Forbindelse mellem Banen og den nordre Bydel. Dog kunde han ønske, at Hr. Harald Jensen vilde tage Ordene »saa vidt muligt« tilbage.

Harald Jensen vilde dog bibeholde Ordene »saa vidt muligt«, da de tekniske Vanskeligheder for en Station ved Vennelyst var saa store, at de næppe lod sig overvinde. Derimod var der ingen tekniske Vanskeligheder forbundet med at faa Sporvejen ført op til Stationen paa Christiansbjerg, saaledes at Banen derved kunde faa Forbindelse med Byen. Om der kunde findes andre Veje til at skabe Forbindelsen, skulde Taleren ikke udtale sig om.

Formanden erindrede om, at Byraadet netop havde stillet Kravet om, at Banen skulde føres til Mølleengen, i Spidsen.

Jakob Jensen havde det moret at høre den Diskussion, der var blevet ført om Banen i det sidste Par Møder. Dog syntes Taleren, at andre Medlemmer maatte føle sig pinligt berørt

af Diskussionen. Det forbavsede Taleren, at det skulde have været hans Udtalelse, der havde foranlediget Hr. P. Jensens Forespørgsel til Formanden, da han havde faaet den Opfattelse, at Foranledningen var givet af Hr. Mikael Johansen, der ønskede at holde en lille Valgtale. Selv om de Herrer P. Jensen, P. Petersen og Mikael Johansen kæmpede drabeligt for den nordre Bydel, saa havde Byraadets øvrige Medlemmer dog ogsaa nogen Kærlighed til den, selv om de skulde fordeles paa den øvrige By. I sidste Møde havde Taleren i Virkeligheden indskrænket sig til at referere, hvad Banebestyrelsens Formand havde udtalt, og at han havde refereret korrekt, vilde Hr. Magnus Nielsen sikkert bekræfte. Taleren havde saaledes ingen Skyld i den stedfundne Debat. Da der i sin Tid var Tale om, hvor Banen bedst kunde føres ind i Aarhus, blev det overdraget Stadsingeniøren at finde den bedste Løsning paa at faa Banen ført ind Nord fra, saaledes at Stationen kunde komme til at ligge i den nordre Bydel. De af Stadsingeniøren forelagte Planer viste imidlertid, at en Løsning af dette Spørgsmaal efter Stadsingeniørens Mening var en Umulighed; om Banens Ingeniør kunde finde en Løsning var muligt, hvilket Taleren ogsaa havde peget paa i sidste Møde. Taleren troede det dog ikke. Skulde Endestationen være ved Vennelyst, maatte i hvert Fald næsten hele Anlægget sløjfes, hvad vist ingen vilde anse for heldigt for den nordre Bydel. Hvilke Forpligtelser med Hensyn til en Sidelinie til den nordre Bydel man end mente hvilede paa Baneselskabet, saa kunde dette dog vist i Henhold til saavel Koncessionsbegæringen som Koncessionsprojektet og de vedtagne Love for Selskabet juridisk set frigøre sig derfor.

Taleren skulde som udtalt i sidste Møde bestræbe sig for, at der kunde blive saa god Forbindelse med den nordre Bydel som muligt, men mere end der var muligt, kunde der selvfølgelig ikke gøres. Det var kedeligt, at de Herrer Mikael Johansen og P. Jensen ikke havde Sæde i de Udvalg, der havde med Banen at gøre, men det kunde Taleren ikke gøre ved. De 4 Byraadsmedlemmer, som var i disse Udvalg, havde ikke nogen Særkærlighed for nogen Del af Byen, men kunde alle se saa stort paa det, at de kunde se nogle Aar ud i Fremtiden og forberede Banesagen saaledes, at den kunde falde sammen med andre gode Udvidelser af Byen. Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse var ogsaa kommet i rette Tid med Ringbanen, saaledes at den elektriske Bane maatte tage Hensyn til den. I det hele taget havde Taleren den Erfaring fra Arbejdet i Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse, at dets Medlemmer arbejdede godt sammen og kunde se stort paa Tingene, hvad den nordre Bydel med Hensyn til Banespørgsmaalet mulig vilde være bedre tjent med end nogle mente, at det nu saa ud til. Tanken havde som bekendt været at føre Banen ind over de nordvestlige Arealer, saa de Mænd, der arbejdede for den nordlige Bydel burde virke for, at der blev opført Virksomheder paa disse Arealer. Dermed vilde den nordre Bydel være vel tjent. Det bedste vilde være at følge Formandens Raad om at give Tid, for selv om der muligvis hos Banens Ledelse skulde være Tendens til at se at komme uden om Byraadet, hvad Taleren dog ikke troede, saa kunde dette næppe lade sig gøre. Paa den anden Side skulde man heller ikke rejse for stærk en Bevægelse for, at Banen selv skulde skabe Forbindelsen med den nordre

Bydel, da Sporvejsselskabet havde mindst lige saa stor Interesse i Sagen. Kunde man formaa Sporvejsselskabet til at lægge Spor op til Stationen, havde man den bedste Forbindelse, der kunde faas. Men kunde dette ikke lade sig gøre, maatte Banebestyrelsen i Forbindelse med Byraadet finde paa Raad.

Formanden hævdede overfor Hr. Jakob Jensen, at der intet modstridende var mellem Koncessionens Ordlyd og Forpligtelserne mellem Kommunerne.

P. Jensen syntes, at Hr. Mikael Johansens Valgtale, som Hr. Jakob Jensen havde udtrykt sig, var lidt kort, hvorimod Hr. Jakob Jensens Tale var betydelig længere. Hr. Jakob Jensen havde oplyst, at der efter Baneudvalgets Sigende intet skriftligt skulde foreligge angaaende Byraadets Vilkaar; det var imidlertid nu klarlagt, at Vilkaarene var tilført Banens Forhandlingsprotokol. Skulde den nordre Bydel have sine Kunder kørt ud i Mølleengen, vilde den være meget daarlig tjent dermed. Taleren vidste ikke, hvad Hr. Jakob Jensen mente med Anlæg af Virksomheder paa de Jorder, hvorover Banen skulde føres, men det var klart, at Byraadets Betingelser for Garantitegningen ikke kunde annulleres.

Mikael Johansen havde ikke tænkt at holde nogen Valgtale, men maatte dog bemærke, at skulde hans Udtalelser anses for en Valgtale, havde han dog haft den Fordel at blive hørt i Ro. Talerens Hensigt havde været at vinde Hr. Jakob Jensen for sin Tanke, da han vidste, at var Hr. Jakob Jensen først vundet, saa vilde og kunde han udrette meget. Det var for Taleren et stort Spørgsmaal, om de 4 Byraadsmedlemmer, der sad

i Baneudvalget, var enige i alt muligt, f. Eks. om hvor Pengene skulde skaffes fra.

J a k o b J e n s e n bemærkede, at Hr. Mikael Johansen smigrede ham og satte ham langt over sine Partifæller.

Formandens Meddelelse toges til Efterretning. Andragendet tilstilles foreløbig Byraadets Delegerede i Besigtigelseskommissionen, derefter eventuelt Banebestyrelsen.

5. (J. Nr. 314—1913). Andragende fra **Nationalforeningen til Tuberkulosens Bekæmpelse** om fortsat Støtte fra Kommunen.

F o r m a n d e n foreslog at henvise Andragendet til Budgetbehandlingen.

N. J o h. L a u r s e n henstillede at opsætte nogle af de Skilte om ikke at spytte paa Gaden, som Foreningen uddelte gratis.

Andragendet henvistes til Budgetbehandlingen.

6. (J. Nr. 194—1913). **Forslag fra Løudvalget angaaende et af Smede- og Maskinarbejdernes Fagforening rejst Spørgsmaal om dennes Berettigelse til at forhandle paa de maanedslønnede Funktionærers Vegne** for saa vidt angaar Belysningsvæsenets Personale.

M ø l l e r oplyste, at Anledningen til den foreliggende Sag var, at Smede- og Maskinarbejdernes Fagforening ønskede Forhandlingsret for de maanedslønnede Funktionærer ved Belysningsvæsenet. I Virkeligheden stammede Sagen fra, at Udvalget for Belysningsvæsenet havde ønsket, at alle Arbejderne og Funktionærerne skulde trække Kontrolur. Dette havde en Del af de maanedslønnede ikke villet gøre, og antagelig havde de ment at kunne klare Situationen ved at henvende sig til Smede- og Maskinarbejdernes Fagforening. Fra denne havde Udvalget saa modtaget en Skrivelse, hvori den

tilbød Mægling, men da Udvalget havde været ret enig i, at en saadan ikke behøvedes, havde det svaret tilbage, at da Fagforeningen ingen Andel havde i de maanedslønnedes Ansættelse, kunde Udvalget ikke anerkende dens Berettigelse til at forhandle paa deres Vegne. Maskinassistenterne af 2. Klasse vilde imidlertid stadig ikke trække Kontroluret og bøjede sig først efter at have faaet en Opsigelse. Dermed skulde man have ment, at Sagen var i Orden, men der var saa atter kommet et Brev fra Fagforeningen. Dette, som forelaa nu, var hverken beskedent eller høfligt. Iøvrigt indeholdt dette Brev en Modsigelse, idet der dels stod: »Vi maa tillige beklage, at Udvalget ikke har kunnet se, at denne Opsigelse af vore Medlemmer betyder intet mindre end et Angreb paa vor Organisation, og vi kan forsikre Udvalget om, at vi føler os tilstrækkelig stærke til at møde et hvilket som helst Angreb«, og dels senere, at Foreningen ønskede Forhandlingsret ogsaa for de maanedslønnedes Vedkommende. Noget Angreb paa Organisationen kunde der nemlig ikke være Tale om, naar den ingen Forhandlingsret havde. Denne Skrivelse var blevet behandlet i Belysningsudvalget, hvis Flertal mente, at man burde fastholde det Standpunkt, man havde været enig om, men hvis Mindretal syntes, at man nok kunde gaa med til at forhandle med Foreningen. Under Forhandlingerne blev det gjort gældende, at Statsbanernes maanedslønnede Funktionærer havde Ret til at tage Mænd fra deres Organisation med til Forhandlinger med Ledelsen, og dette var ogsaa til Dels rigtig, men Forholdet var dog noget anderledes. Den paagældende Ret, som Banens Funktionærer havde, og som hvilede paa en ministeriel Resolution, gik nemlig ud paa, at de

vel kunde forlange at faa Skrivelser besvaret og faa mundtlig Forhandling foretaget, men at Afgørelsen skulde træffes af Administrationen og opretholdes, til Ministeriets endelige Afgørelse kom til at foreligge. Statsbanefunktionærer havde altsaa kun Ret til at tage deres Organisations Forretningsfører med til Forhandlingen, medens Smede- og Maskinarbejdernes Fagforening ønskede Ret til at forhandle paa de maanedslønnedes Vegne. Da Udvalget for Belysningsvæsenet ikke kunde blive enig, sendte det Sagen til Lønudvalget, som heller ikke kunde blive ganske enig, idet dets Flertal ikke kunde anerkende Fagforeningens Berettigelse til at forhandle paa de maanedslønnedes Vegne, men mente, at disse, hvor de var 5 eller flere, ligesom hidtil kunde vælge en Tillidsmand til at forhandle paa deres Vegne, medens dets Mindretal forbeholdt sig sin Stilling til Sagen. Dersom Fagforeningen fik denne Forhandlingsret, vilde de Funktionærer, der stod i Organisation, blive favoriserede fremfor de andre, der ikke stod i denne. Forhaabentlig kunde man da ogsaa blive enig om, at Forhandlingerne skulde føres paa samme Maade som hidtil, altsaa ved de af Funktionærerne valgte Tillidsmænd, men ikke gennem Fagforeningen. Byraadet eller dets Udvalg havde selvfølgelig intet imod, at Funktionærerne var Medlem af deres Fagforening, men kunde ikke gøre dette til en Pligt for dem. De maanedslønnede stod opført i Lønregulativet og var ansat af Byraadet, og det maatte være tilstrækkeligt for dem. Forøvrigt gav det Brev, som Udvalget havde modtaget fra Fagforeningen, ikke særlig Lyst til at forhandle med denne. Sluttelig anbefalede Taleren Lønudvalgets Flertals Indstilling, der gik ud paa, at man ikke kunde anerkende Fagforeningens

Berettigelse til at forhandle paa de maanedslønnedes Vegne.

Christensen kunde fristes til at sige, at siden Højre og dets allierede var blevet Flertal, bredte man sig i reaktionær Retning endog med Hensyn til Spørgsmaal, der skulde synes ret smaa. Saaledes var man nu pludselig kommet i Tanker om, at der kunde ske Revolution paa Belysningsvæsenet, og at man maatte sikre sig der imod. Som det fremgik af Hr. Møllers Udtalelser, havde Hr. Møller henvendt sig til Statsbanerne for at faa Rede paa de ved disse ansatte Funktionærers Forhandlingsret. Dette vidnede om, at Hr. Møller gerne vilde have Forholdene fra Statsbanerne indført ved Kommunen. Statsbanernes Forhandlingsforhold havde tidligere været meget reaktionære, men var nu dog blevet noget bedre, saaledes at Funktionærernes Organisation og deres Tillidsmænd blev respekterede som Forhandlingsledere. Hidtil havde man for Kommunens Funktionærers Vedkommende godt kunnet forhandle med deres Organisationer, men nu var man pludselig kommet i Tanker om, at saaledes maatte det ikke blive ved, skønt der næppe kunde ske nogen Skade ved at anerkende Organisationernes Forhandlingsret. Det kunde gerne være, at Skrivelser fra Smede- og Maskinarbejdernes Bestyrelse kunde have været skrevet paa en mindre udfordrende Maade, men den kunde dog ikke give Grund til, at man ikke vilde forhandle med Organisationen for de under denne staaende Folk. De paagældende Maskinassistenter var udgaaet af Organisationens Rækker, og det, at de var blevet maanedslønnede, kunde dog ikke medføre, at de skulde tvinges ud af deres Organisation. Taleren vilde derfor foreslaa, at Organisationen fik samme

Ret til at forhandle paa de maanedslønnedes Vegne som paa de timelønnedes. Flertallets Forslag var saa reaktionært, at der næppe kunde findes Mage dertil.

Samuel sen var enig med de foregaaende Talere i, at Skrivelsen burde have været affattet i en mere høflig Form, men han kunde ikke forstaa, at der ikke skulde kunne gives Organisation samme Forhandlingsret for de maanedslønnedes Vedkommende som for de timelønnedes. Man havde jo tidligere ført Forhandlinger angaaende andre maanedslønnede med Smede- og Maskinarbejdernes Formand, Hr. J. A. Hansen, uden at Hr. Møller havde indvendt noget derimod, saa det var ikke let at se, hvorfor man ikke kunde gøre det for de Maskinarbejdere, der kaldtes Maskinassistenter. I den private Industri var det saaledes, at Fagforeningen blev tilkaldt, hvis der ikke blev opnaaet Enighed med den af Arbejderne udpegede Tillidsmand, og saaledes burde det ogsaa være for Kommunens Vedkommende. Forhandlingsreglerne for de saakaldte 4 Etater var ikke ganske saaledes, som Hr. Møller mente, da det ikke var helt rigtigt, at Administrationen skulde træffe Afgørelsen. Taleren anbefalede Byraadet at slutte sig til Hr. Christensens Forslag. Selv om Højreflertallet vel ikke vilde sige rent ud, at de maanedslønnede ikke maatte staa i deres Organisation, saa betød det af Flertallet stillede Forslag dog noget nær det samme. Mindretallet havde derimod den Opfattelse, at det var de fastansatte Arbejders Pligt vedblivende at staa i deres Organisation, blandt andet for at de kunde bidrage til Arbejdsløshedskassen.

P. J e n s e n fandt det ikke saa underligt, at der var en Del Vrøvl med Belysningsvæsenets

Folk, eftersom Borgernes Tillidsmænd her i Byraadet fortalte, at Byraadets Flertal vilde indføre et reaktionært Styre. Det var forstaaeligt nok, at det ikke var morsomt at forsvare de Historier fra Belysningsvæsenet, men det skulde dog siges, at den Slags Forestillinger vilde Byraadet ikke gaa med til. Det var ganske grebet ud af Luften, at Højre vilde tvinge de paagældende Folk ud af deres Fagforening. Dette var ikke sandt, og Paastanden herom var kun en Floskel. Hr. Møller havde jo netop ikke fremsat Forslag om en ny Ordning, men tværtimod anbefalet at blive ved den gamle Ordning, hvorefter Forhandlingen skete gennem de af Arbejderne selv valgte Tillidsmænd. Den Maade, hvorpaa Mindretallet tog Sagen, var ikke en Maade at forhandle paa. Naar der forelaa en Lønoverenskomst, der efter en socialdemokratisk Tillidsmands Ord ikke havde sit Sidestykke, maatte de paagældende Folk foreløbig være tilfreds med den og anvende de Forhold, den angav. Iøvrigt var det vel ogsaa et Spørgsmaal, om Folkene ikke i deres egen Række kunde finde Folk, der var lige saa vel egnede til at føre en Forhandling som den Herre, der havde underskrevet Skrivelsen fra Bestyrelsen for Smede- og Maskinarbejdernes Fagforening.

Møller bemærkede, at Forhandlingsretten kun forlangtes for Kontrolurets Skyld. Da Maskinassistenterne indsaa, at de ikke kunde klare Situationen med Hensyn til deres Nægtelse af at trække Uret, løb de til Fagforeningen, for at den skulde klare Sagen. Saaledes forholdt Sagen sig. Taleren mente at have faaet rigtig fat i, hvorledes det forholdt sig med Statsbanefunktionærernes Forhandlingsret, og han havde ikke sagt, at det var Administrationen, der traf den endelige Afgørelse,

men netop gjort opmærksom paa, at Administrationens Afgørelse kunde indankes for Ministeriet; kun til dettes Afgørelse forelaa, skulde Administrationens Afgørelse respekteres. Taleren anbefalede at blive ved den hidtil brugte Form for Forhandling, saaledes at Fagforeningen ingen Forhandlingsret fik for de maanedslønnedes Vedkommende.

Christensen var forbavset over, at Hr. Jensen havde talt om den Maade, Mindretallet debatterede paa, for Taleren troede dog, at han optraadte lige saa parlamentarisk, som Hr. P. Jensen havde optraadt ved forskellige Lejligheder. Netop Hr. P. Jensen havde forstaaet at gribe ind baade i Tide og Utide. I Modsætning til Hr. P. Jensen fandt Taleren det behageligt at være Arbejdernes Tillidsmand, men vel og mærke kun naar man stod paa den retfærdige Side, hvad Taleren mente at gøre. Arbejderne maatte have samme Ret, enten de var time- eller maanedslønnede. Hr. P. Jensen hævdede, at Flertallet ikke vilde drive Arbejderne ud af deres Fagforening, men Taleren var af en anden Mening, for vel benyttede Flertallet et Fif, men dette var meget let at gennemskue. I den Tid Taleren havde været i Belysningsudvalget, havde man aldrig afvist nogen Forhandling vedrørende de maanedslønnede med deres Organisation, saa det var noget ganske nyt, Flertallet kom med. Det var meget rigtigt, at Afgørelserne indenfor Statsbanerne kunde indankes for Ministeren, men hvis Funktionærerne ikke vilde underkaste sig dennes Afgørelse, behøvede de det ikke.

Flertallets Forslag vedtoges.

7. (J. Nr. 138—1913). Sagen angaaende **Politiforbud**

mod Cyklekørsel paa den nederste Del af Ny Munkegade.

M i k a e l J o h a n s e n spurgte, om man ikke kunde foreslaa Politimesteren at gaa en Mellemvej ved at opslaa Paabud om meget langsom Kørsel paa den paagældende Strækning. Der var noget urigtigt i, at de, der kørte hensynsfuldt, skulde straffes for de hensynsløses Skyld. Skulde Paabudet om meget langsom Kørsel ikke blive overholdt, maatte vedkommende selvfølgelig straffes med Mulkt.

M ø l l e r saa helst Forbudet opretholdt, da det næppe var muligt at køre langsomt paa et saa stærkt stigende Stykke. Et Paabud om langsom Kørsel vilde ikke blive overholdt, og der skete mange Ulykker paa Grund af Cyklekørsel paa det paagældende Sted.

Sagen udsattes.

8. (J. Nr. 324—1913). Indstilling fra Sygehusudvalget om **Ansættelse af en fast Massøse ved Kommunehospitalet.**

M o u s t e n udtalte, at det var anerkendt, at Massage var formaalstjenlig for mange Sygdomme, og at Kommunehospitalet længe havde følt Savnet af, at der paa Hospitalet ikke kunde gives de syge Massage. Udvalget indstillede derfor, at der blev ansat en fast Massøse. Foranstaltningen vilde antagelig medføre en Udgift paa 1200 Kr. om Aaret, maaske dog lidt mindre i Begyndelsen. Det var saa Meningen, at Massagebehandlingen skulde ydes uden Ekstrabetaling for Byens Patienter paa Fællesstue.

Indstillingen vedtoges.

9. (J. Nr. 301—1913). Besværing fra Skomager S. Nielsen, Marstrandsgade 24, over **Sløjfning af et**

ham tilhørende Gravsted paa nordre Kirkegaard paa Grund af dets mangelfulde Vedligeholdelse.

F o r m a n d e n oplyste, at Klagen gik ud paa, at vedkommende Gravsted havde været vedligeholdt og saaledes ikke burde været sløjfet. Da det var for sent at faa konstateret, om Gravstedet virkelig ved Sløjfningen var vedligeholdt, mente Kirkegaardsbestyrelsen, at vedkommende maatte sagsøge Kommunen til Erstatning, hvis der virkelig var sket ham Uret, og da Stadsgartneren mente, at Gravstedet var meget mangelfuldt vedligeholdt, skulde Bestyrelsen indstille, at Klagen blev afvist.

P. J e n s e n meddelte, at Stadsgartneren og Overgraveren havde besigtiget Gravstederne til Sløjfning i December Maaned. Det Gravsted, over hvis Sløjfning, der nu forelaa Klage, var blevet beplantet i 1910, og Ejeren hævdede, at det var vedligeholdt paa sædvanlig Maade. Det var uheldigt at foretage Besigtigelse i December; Juli var den bedste Tid. Det var derfor kedeligt at afvise Manden, som maaske havde daarlig Raad til at sagsøge Kommunen, og som var i den Tro, at Gravstedet var holdt forsvarligt vedlige. Bestyrelsen havde nu truffet Bestemmelse om, at Besigtigelse til Sløjfning skulde ske i Juli, og at der skulde udgaa Bekendtgørelse derom i Forvejen, samt at de Grave, der skulde sløjfes, blev forsynet med et Skilt med Paategning herom. Da man saaledes fik Orden paa Tingene i Fremtiden, vilde Taleren henstille, at man imødekom Klageren.

F o r m a n d e n bemærkede, at det, at Gravstedet var blevet beplantet i 1910, ikke beviste noget med Hensyn til dets Vedligeholdelse i 1913.

C h r i s t e n s e n kendte et Par Eksempler af

samme Slags. Der burde gives Meddelelse til Gravstedsejerne, inden Sløjfningen blev foretaget. Dette var ikke sket, og derfor var det nu umuligt at konstatere, hvorledes Vedligeholdelsen havde været. December var en uheldig Maaned at besøgte Gravstederne til Sløjfning. Taleren vilde henstille, at der blev indført den Regel, at Ejerne fik Meddelelse om, at deres Gravsteder vilde blive sløjfede, hvis de ikke blev sat i Stand. Han havde intet imod at bevilge Klageren det Beløb, der vilde medgaa til Gravens Istandsættelse.

Formanden ansaa det for umuligt at give Gravstedsejerne Meddelelse, fordi man ikke kendte deres Adresser. Man vilde nu komme bort fra den uheldige Ordning, men Spørgsmaalet i Øjeblikket var, om man skulde imødekomme Klagen og tage de deraf følgende Konsekvenser.

P. J e n s e n syntes, at man burde imødekomme Klagen, da Manden havde været i den Tro, at Gravstedet var i Orden. Hvis man ikke bevilgede Klageren Beløbet, kunde han med Rette føle sig forurettet. Maaske kom man imidlertid bedst ud over Sagen ved at lade Stadsingeniøren gøre Gravstedet i Stand.

Formanden mente det bedst at udsætte Sagen for at erfare, om Klageren vilde være tilfreds med, at Stadsgartneren istandsatte Gravstedet.

Sagen udsattes.

10. (J. Nr. 293—1913). Indstilling fra Legatudvalget om at tiltræde Udkast til **Fundats for Enkefru Else Marie Hansens Legat.**

Indstillingen vedtoges.

11. (J. Nr. 434—1913). Indstilling fra Legatudvalget om at tiltræde **Fundats for Gartner Sjelle og Datters Frihølig og Legat i Aarhus.**

M a r i a n e T h o m s e n henstillede at søge Fundatsens Post 4 ændret saaledes, at der til Legatbestyrelsen kunde vælges enten en Mand eller en Kvinde og ikke blot kun en Mand.

F o r m a n d e n saa intet til Hinder for at foreslaa den af Frk. Thomsen ønskede Ændring, da den næppe kunde regnes for stridende mod Testators Villie.

M a g n u s N i e l s e n mente, at Ændringen vilde være et for vidtgaaende Indgreb i Testators Bestemmelse. De Ændringer man havde Lov til at foretage, maatte der være absolut Trang til, men det kunde ikke siges i dette Tilfælde.

F o r m a n d e n gjorde opmærksom paa, at Byraadet ikke kunde foretage nogen Ændring, men kun udtale Ønske derom. Det blev saa Ministeriets Sag at afgøre, om den ønskede Ændring var stridende mod Testators Villie.

M i k a e l J o h a n s e n kunde ikke indse, at nogen skulde have noget imod, at ogsaa en Kvinde kunde komme i Legatbestyrelsen.

J a k o b J e n s e n mente, at Byraadet burde udtale Ønsket om, at en Kvinde kunde komme i Legatbestyrelsen.

N. J o h. L a u r s e n fandt, at den paagældende Bestemmelse efter almindelig Sprogbrug kunde forstaas saaledes, at der kunde vælges enten en Mand eller en Kvinde.

F o r m a n d e n mente dog, at man maatte nøjes med at henstille til Ministeriet, hvorvidt Ændringen kunde foretages.

Indstillingen vedtoges, idet det dog henstilles til Ministeriet, hvorvidt det maatte finde det overensstemmende med Testators Villiesbestemmelse, at der i Udkastets Post 4 3. Linie efter Ordet »Mand« tilføjes »eller Kvinde«.

12. (J. Nr. 316—1913). Andragende fra Foreningen »**Arbejdet adler**« om et Aarsbidrag fra Kommunen.

Formanden foreslog at henvise Andragendet til Budgetbehandlingen.

P. Jensen mente, at hvis »Arbejdet adler«s Bestræbelser gik ud paa at underholde Folk nogle Dage, til de kunde faa Arbejde i Aarhus, vilde der aabnes Udsigt til, at Folk søgte til Aarhus og gik i Vejen for Byens egne arbejdssøgende. Sagen hængte iøvrigt sammen med et andet Spørgsmaal, som Lovgivningsmagten burde tage sig af, nemlig det at Landkommunerne solgte deres Fattiggaarde og betalte Byerne for at tage sig af deres fattige, medens de samtidig klagede over Mangel paa Arbejdskraft. Det forekom Taleren, at der var noget galt i, at man paa Landet klagede over Mangel paa Arbejdskraft, naar man selv jog de fattige til Byerne. »Arbejdet adler« var sikkert humant tænkt, men det vilde være uheldigt, om Foreningen skulde trække Folk fra Landet ind til Byen, saaledes at de kom til at gaa dennes egen arbejdsløse i Vejen.

Andragendet henvistes til Budgetbehandlingen.

13. (J. Nr. 3—1913). Indstillinger om **Efterbevilling af Overskridelser** i Skolevæsenets, Fattigvæsenets, Alderdomsunderstøttelsen og Vandværkets Budgetter for 1912—13. — 2. Behandling.

Efterbevilling meddeltes.

14. (J. Nr. 3—1913). Indstillinger om **Efterbevilling af Overskridelser** paa Sygehusudvalgets, Belysningsvæsenets, Indkvarteringskommissionens og Stadsingeniørens (Kontorhold) Budgetter for 1912—1913.

Overgik til 2. Behandling.

